

Το Μεικτό Μοντέλο Επιμόρφωσης των Εκπαιδευτικών στο Πρόγραμμα Εκμάθησης της Αγγλικής στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία (ΠΕΑΠ)

Παπαδοπούλου Σμαράγδα

Επιστημονική Συνεργάτιδα, Κέντρο Έρευνας για τη Διδασκαλία Ξένων Γλωσσών και την
Αξιολόγηση Γλωσσομάθειας (RCeL), Πανεπιστήμιο Αθηνών
smarapad@gmail.com

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι στρατηγικές της ευρωπαϊκής επιτροπής για την προώθηση της πολυγλωσσίας των ευρωπαίων πολιτών οδήγησαν την ελληνική πολιτεία στην προώθηση δράσης για την εισαγωγή της αγγλικής γλώσσας στις δύο πρώτες τάξεις της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ως εκ τούτου, από το 2010 ξεκίνησε πειραματικά η εφαρμογή του Προγράμματος Εκμάθησης της Αγγλικής σε Πρώιμη Παιδική Ηλικία (ΠΕΑΠ). Το ΠΕΑΠ δεν θα μπορούσε να εφαρμοστεί επιτυχώς αν δεν είχε ληφθεί εγκαίρως μέριμνα για την ενημέρωση και την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών Αγγλικής. Η ανάγκη διαμόρφωσης ενός άρτιου και συστηματικού προγράμματος επιμόρφωσης το οποίο θα λάμβανε υπόψη τα χαρακτηριστικά και τις ποικίλες ανάγκες του γεωγραφικά διάσπαρτου, ανομοιογενούς και ευμετάβλητου σώματος των εκπαιδευτικών του ΠΕΑΠ οδήγησε την ομάδα έργου στην υιοθέτηση ενός μεικτού μοντέλου επιμόρφωσης. Αντικείμενο του παρόντος άρθρου είναι η περιγραφή του μεικτού μοντέλου επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών του ΠΕΑΠ, με έμφαση στο Ηλεκτρονικό Πρόγραμμα Επιμόρφωσης, και η αποτίμησή του.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: ΠΕΑΠ, μεικτό μοντέλο επιμόρφωσης, εξ αποστάσεως επιμόρφωση εκπαιδευτικών

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η επιτακτική ανάγκη για την εκμάθηση ξένων γλωσσών στην Ευρώπη προβάλλεται ως βασική προτεραιότητα στα θεσμικά κείμενα της ευρωπαϊκής επιτροπής, από τις αρχές του 21ου αιώνα, και επηρεάζει άμεσα τα εκπαιδευτικά συστήματα τα οποία εντάσσουν την πολλαπλογλωσσία στους στόχους τους και εισάγουν τη διδασκαλία περισσότερων της μίας ξένων γλωσσών στα προγράμματά τους, ενώ παράλληλα διευρύνουν το χρόνο εκμάθησης μιας τουλάχιστον ξένης γλώσσας εντός του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος, με την εισαγωγή της διδασκαλία της στις πρώτες τάξεις του δημοτικού σχολείου (Dendrinos, 2010). Στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα γίνονται προσπάθειες προς αυτή την κατεύθυνση, μέσω μέτρων που προωθούν τη διδασκαλία, την εκμάθηση και την αξιολόγηση ξένων γλωσσών και στις δύο βαθμίδες της υποχρεωτικής εκπαίδευσης: Δημοτικό και Γυμνάσιο (ΕΠΣ-ΞΓ, 2011). Ιδιαίτερα στο χώρο της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, η εισαγωγή της εκμάθησης της Αγγλικής στις πρώτες τάξεις του δημοτικού (Α' και Β') αποτελεί μια δράση με πολλά καινοτόμα

χαρακτηριστικά που έχει στόχο να βελτιώσει την ξενόγλωσση εκπαίδευση που παρέχεται στο δημόσιο σχολείο και να ανατροφοδοτήσει την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, τόσο στο επίπεδο των δομών, όσο και σε αυτό των πρακτικών.

Το Έργο με τίτλο «ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΣΕ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ» (ΠΕΑΠ) υπάγεται στην κατηγορία «Εφαρμογή ξενόγλωσσων προγραμμάτων σπουδών στην Πρωτοβάθμια & Δευτεροβάθμια εκπαίδευση», συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση». Την ευθύνη του σχεδιασμού, της εφαρμογής και της παρακολούθησης του ΠΕΑΠ έχει το Κέντρο Έρευνας για τη Διδασκαλία Ξένων Γλωσσών και την Αξιολόγηση Γλωσσομάθειας [RCeL (<http://rcel.enl.uoa.gr>)], του Τμήματος Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Το ΠΕΑΠ σχεδιάστηκε, από ομάδα εμπειρογνομόνων και εκπαιδευτικών ειδικών στη διδασκαλία της Αγγλικής σε μικρούς μαθητές, στις αρχές του σχολικού έτους 2010-2011. Πρόκειται για ένα επιστημονικά τεκμηριωμένο σχέδιο κοινωνικού πολυγραμματισμού, το οποίο εισάγει σταδιακά μια σύγχρονη γλωσσοπαιδαγωγική προσέγγιση με μαθησιακό υλικό κατάλληλο για τους μικρούς μαθητές.

Το ΠΕΑΠ, όπως και κάθε άλλο εκπαιδευτικό πρόγραμμα, δεν θα μπορούσε να εφαρμοστεί επιτυχώς αν δεν είχε ληφθεί εγκαίρως μέριμνα για την ενημέρωση και την επιμόρφωση εκείνων που καλούνται να το αξιοποιήσουν, δηλαδή των εκπαιδευτικών. Βασικός στόχος της Ομάδας Έργου υπήρξε ο σχεδιασμός ενός εξειδικευμένου και στοχευμένου προγράμματος επιμόρφωσης η υλοποίηση του οποίου προϋπέθετε τη συλλογή στοιχείων ικανών να επιτρέψουν τη σκιαγράφηση του προφίλ των εκπαιδευτικών και τον εντοπισμό των επιμορφωτικών αναγκών τους. Για το λόγο αυτό, κατά τον πρώτο χρόνο εφαρμογής του ΠΕΑΠ (σχ. έτος 2010-2011) διεξήχθησαν πολλαπλές έρευνες, προκειμένου να εξασφαλιστεί μία -κατά το δυνατό- σαφής εικόνα αναφορικά με τα χαρακτηριστικά των εκπαιδευτικών του ΠΕΑΠ, τις σπουδές τους, την κατάρτισή τους και τη διδακτική τους προϋπηρεσία. Από την ανάλυση των αποτελεσμάτων των σχετικών ερευνών (Δενδρινού & Αναστασίου, 2013) αναδείχθηκαν οι ποικίλοι παράγοντες που έπρεπε να ληφθούν υπόψη για το σχεδιασμό ενός ολοκληρωμένου επιμορφωτικού προγράμματος για το ΠΕΑΠ.

Αναλυτικότερα, τα πορίσματα των ερευνών κατέδειξαν πως η σύσταση του σώματος των εκπαιδευτικών του ΠΕΑΠ είναι ανομοιογενής (εκπαιδευτικοί με μεγάλη διδακτική προϋπηρεσία, εκπαιδευτικοί με ελάχιστη εμπειρία, εκπαιδευτικοί μη έχοντες λάβει ποτέ κανενός είδους συστηματική επιμόρφωση) και πως το πρόγραμμα επιμόρφωσης έπρεπε να σχεδιαστεί λαμβάνοντας υπόψη ποικίλα χαρακτηριστικά και διαφορετικές επιμορφωτικές ανάγκες (Καραβά, 2013). Από τις έρευνες επίσης προέκυψε πως η σύσταση του σώματος των εκπαιδευτικών του ΠΕΑΠ μεταβάλλεται κάθε σχολικό έτος, λόγω της υψηλής κινητικότητας των εκπαιδευτικών ΠΕ06 (Δενδρινού & Αναστασίου, 2013· Καραβά, 2013). Το επιμορφωτικό πρόγραμμα, επομένως, έπρεπε να διαμορφωθεί ανεξάρτητα από τις αλλαγές στο εκπαιδευτικό δυναμικό. Καθοριστικής σημασίας για τον επαναπροσδιορισμό της μορφής του επιμορφωτικού προγράμματος υπήρξε και η μεγάλη γεωγραφική διασπορά του σώματος των εκπαιδευτικών (Καραβά, 2013). Το πρόγραμμα επιμόρφωσης επομένως έπρεπε να έχει τέτοια μορφή, που να διασφαλίζει με έναν οικονομικά αποδοτικό τρόπο (cost-effective) ότι όλοι οι εκπαιδευτικοί Αγγλικής, ανεξαρτήτως της γεωγραφικής

περιοχής στην οποία βρίσκονται και διδάσκουν, θα έχουν τις ίδιες ευκαιρίες επιμόρφωσης.

Ως εκ τούτου, η ανάγκη διαμόρφωσης ενός άρτιου και συστηματικού προγράμματος επιμόρφωσης το οποίο θα λάμβανε υπόψη τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες του γεωγραφικά διάσπαρτου, ανομοιογενούς και ευμετάβλητου σώματος των εκπαιδευτικών του ΠΕΑΠ οδήγησε την ομάδα έργου στη λήψη της απόφασης της υιοθέτησης ενός μεικτού μοντέλου επιμόρφωσης. Αντικείμενο του παρόντος άρθρου είναι η περιγραφή της μεικτής επιμόρφωσης (blended training) των εκπαιδευτικών του ΠΕΑΠ, με έμφαση στο Ηλεκτρονικό Πρόγραμμα Επιμόρφωσης που προσφέρεται μέσω της διαδικτυακής εκπαιδευτικής πύλης, και η αποτίμησή της.

ΤΟ ΜΕΙΚΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΠΕΑΠ

Το κύριο χαρακτηριστικό του μεικτού προγράμματος για την ενημέρωση και την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών του ΠΕΑΠ (blended training program) έγκειται στη θεωρητική του βάση, η οποία στηρίζεται στη βεβαιότητα ότι για την επιτυχία της εφαρμογής ενός καινοτόμου προγράμματος δεν αρκεί να ενημερωθούν και να επιμορφωθούν περιστασιακά οι εκπαιδευτικοί. Αντίθετα, είναι αναγκαίο να τους δοθούν ερεθίσματα και ευκαιρίες για συνεχή ενημέρωση, εκπαίδευση και κατάρτιση, έτσι ώστε να συνειδητοποιήσουν τις αλλαγές που καλούνται να ενσωματώσουν στις πρακτικές τους και να τις βιώσουν *in vitro* προτού τις εφαρμόσουν στη δική τους τάξη. Ένα άλλο σημαντικό χαρακτηριστικό του είναι η ευελιξία, η οποία επιτρέπει την προσαρμογή των διαδικασιών και των μορφών επιμόρφωσης, ανάλογα με την ανατροφοδότηση που παρέχεται από τη συνεχή έρευνα που διεξάγεται στο πλαίσιο της παρακολούθησης της εφαρμογής του ΠΕΑΠ.

Στοχεύοντας στην επαγγελματική ανάπτυξη (professional development) όσο το δυνατόν περισσότερων εκπαιδευτικών Αγγλικής που διδάσκουν στις δύο πρώτες τάξεις του δημοτικού σχολείου το μεικτό επιμορφωτικό πρόγραμμα του ΠΕΑΠ περιλαμβάνει:

- διά ζώσης επιμορφωτικά σεμινάρια που διεξάγονται σε διάφορες περιοχές της Ελλάδος μέσω δικτύου συνεργασιών που έχουν αναπτυχθεί ανάμεσα στην ομάδα έργου του ΠΕΑΠ στο ΕΚΠΑ και σε Σχολικούς Συμβούλους Αγγλικής,
- σύγχρονη εξ αποστάσεως επιμόρφωση μέσω διαδικτυακών σεμιναρίων (webinars) που διεξάγονται από την ομάδα έργου αξιοποιώντας τις υποδομές του Κέντρου Λειτουργίας και Διαχείρισης Δικτύου του ΕΚΠΑ, του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου και των Κέντρων Πληροφορικής και Νέων Τεχνολογιών (ΚΕΠΛΗΝΕΤ) ώστε να υπάρξει σύνδεση με απομακρυσμένες περιοχές.
- ασύγχρονη εξ αποστάσεως επιμόρφωση μέσω του Ηλεκτρονικού Προγράμματος Επιμόρφωσης που προσφέρεται από τη διαδικτυακή εκπαιδευτική πύλη του ΠΕΑΠ.

Πιο αναλυτικά, κατά τον πρώτο χρόνο της πιλοτικής εφαρμογής του ΠΕΑΠ (σχ. έτος 2010-2011) διενεργήθηκαν δύο ενημερωτικές διημερίδες σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη με στόχο την ενημέρωση και εκπαίδευση των Σχολικών Συμβούλων Αγγλικής (επιμορφωτών) και των εκπαιδευτικών Αγγλικής της Α' και Β' Δημοτικού της Κεντρικής, Νοτίου και Βορείου Ελλάδος σχετικά με τη φιλοσοφία και την εφαρμογή του ΠΕΑΠ στα σχολεία με Ενιαίο Αναμορφωμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα (ΕΑΕΠ). Το ίδιο σχολικό έτος διενεργήθηκαν 69 τετράωρα δια ζώσης ενημερωτικά-επιμορφωτικά σεμινάρια για τους εκπαιδευτικούς Αγγλικής Α' και Β' Δημοτικού σε όλη την επικράτεια

από τους Σχολικούς Συμβούλους Αγγλικής. Επιπρόσθετα έγινε εξειδικευμένη επιμόρφωση συνεργαζόμενων εκπαιδευτικών στη διδασκαλία της Αγγλικής σε μικρές ηλικίες, διάρκειας 3 μηνών.

Κατά το σχολικό έτος 2011-2012 διεξήχθησαν δύο επιμορφωτικές ημερίδες στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη για τους Σχολικούς Συμβούλους Αγγλικής. Στις ημερίδες παρουσιάστηκε το εκπαιδευτικό υλικό της Α' και Β' Δημοτικού και το πρόγραμμα εξ αποστάσεως επιμόρφωσης για τους εκπαιδευτικούς Αγγλικής. Επιπλέον, διεξήχθησαν 35 επιμορφωτικές συναντήσεις από τους Σχολικούς Συμβούλους στις περιφέρειες αρμοδιότητάς τους. Ακόμα πραγματοποιήθηκε στη Λαμία ενημερωτική εκδήλωση προς εκπαιδευτικούς Αγγλικής του νομού Φθιώτιδος, ενημερωτική ημερίδα στο Βόλο για τους εκπαιδευτικούς και τους Σχολικούς Συμβούλους Αγγλικής των τεσσάρων νομών της Θεσσαλίας και εξ αποστάσεως επιμόρφωση με τηλεδιάσκεψη σε εκπαιδευτικούς Αγγλικής Α' και Β' Δημοτικού του νομού Βοιωτίας, σε συνεργασία με τη Σχολική Σύμβουλο Αγγλικής της περιοχής.

Κατά το σχολικό έτος 2012-2013, οι εκπαιδευτικοί είχαν την ευκαιρία να επιμορφωθούν και να ενημερωθούν για το ΠΕΑΠ με ποικίλους τρόπους. Ειδικότερα, δια ζώσης σεμινάρια έλαβαν χώρα σε διάφορες περιοχές της Αττικής, της Πελοποννήσου, της Θεσσαλίας και της Μακεδονίας και διεξήχθησαν από συνεργάτες της Ομάδας Έργου σε σύμπραξη με Σχολικούς Συμβούλους της Αγγλικής των διαφόρων περιοχών. Επίσης διεξήχθησαν από μέλη της Ομάδας Έργου σε συνεργασία με Σχολικούς Συμβούλους Αγγλικής διαδικτυακά σεμινάρια (webinars) στις ακόλουθες περιοχές: Τρίκαλα, Καρδίτσα, Βόλο, Σκιάθο, Μυτιλήνη. Η σύνδεση των εισηγητών με τους συμμετέχοντες, έγινε από το Κέντρο Λειτουργίας και Διαχείρισης Δικτύου (ΚΛΕΙΔΙ) του ΕΚΠΑ με Κέντρα Πληροφορικής και Νέων Τεχνολογιών (ΚΕΠΛΗΝΕΤ) στις διάφορες περιοχές της χώρας. Οι εκπαιδευτικοί σε όλη την Ελλάδα είχαν ακόμη την ευκαιρία να παρακολουθήσουν τις πρώτες διαθέσιμες θεματικές ενότητες του Ηλεκτρονικού Προγράμματος Επιμόρφωσης που εστιάζουν σε παιδαγωγικές πρακτικές που προωθούνται συστηματικά στο εκπαιδευτικό υλικό του ΠΕΑΠ.

Για ακόμη μια χρονιά, οι Σχολικοί Σύμβουλοι Αγγλικής επιμορφώθηκαν με σκοπό να λειτουργήσουν ως πολλαπλασιαστές για τους εκπαιδευτικούς ΠΕΑΠ. Πιο συγκεκριμένα, παρακολούθησαν: α) διημερίδα στην Αθήνα που απευθυνόταν σε Σχολικούς Συμβούλους Ξένων Γλωσσών, στην οποία ενημερώθηκαν για το ΠΕΑΠ και το Portfolio Ξένων Γλωσσών στο Δημοτικό Σχολείο, β) ημερίδα στο χώρο του Υπουργείου Παιδείας που διοργανώθηκε από το Υπουργείο σε συνεργασία με το ΕΚΠΑ και όπου συζητήθηκαν θέματα που αφορούσαν στη διδασκαλία της ξένης γλώσσας σε δίγλωσσους μαθητές και σε μικρούς μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες. Αξίζει επίσης να σημειωθεί πως στις 14-16 Ιουνίου 2013 διεξήχθη το 1ο Πανελλήνιο Συνέδριο για την Εκμάθηση Γλωσσών σε Νεαρή Ηλικία, στην Ανάβυσσο Αττικής. Στο συνέδριο, Σχολικοί Σύμβουλοι της Αγγλικής και εκπαιδευτικοί ΠΕΑΠ, οι οποίοι συμμετείχαν δωρεάν, ενημερώθηκαν για θέματα που αφορούν στη διδασκαλία ξένων γλωσσών σε πρώιμη παιδική ηλικία και μοιράστηκαν χρήσιμες πρακτικές με τους συναδέλφους τους.

Κατά το τρέχον σχολικό έτος (2013-2014) υιοθετούνται για ακόμα μια φορά πολλαπλές μορφές επιμόρφωσης. Έτσι, οι εκπαιδευτικοί ΠΕΑΠ επιμορφώνονται μέσω: α) της συμμετοχής τους σε ενημερωτικές ημερίδες τις οποίες διοργανώνουν σε διάφορα μέρη της χώρας Σχολικοί Σύμβουλοι Αγγλικής, β) της συμμετοχής τους σε δια ζώσης και εξ αποστάσεως σεμινάρια που διεξάγονται από μέλη της Ομάδας Έργου σε

συνεργασία με Σχολικούς Συμβούλους Αγγλικής, γ) της παρακολούθησης του Ηλεκτρονικού Προγράμματος Επιμόρφωσης, το οποίο έχει εμπλουτιστεί με νέες θεματικές ενότητες και περιγράφεται στη συνέχεια.

ΤΟ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΑΠ

Το Ηλεκτρονικό Πρόγραμμα Επιμόρφωσης του ΠΕΑΠ σχεδιάστηκε αποβλέποντας στην εξοικείωση των εκπαιδευτικών ΠΕ06, που διδάσκουν στις πρώτες τάξεις του δημοτικού σχολείου, με τις μεθοδολογικές προσεγγίσεις που εισηγείται το ΠΕΑΠ για τη διδασκαλία της Αγγλικής σε μαθητές της πρώιμης παιδικής ηλικίας. Παράλληλα, μέσω του Ηλεκτρονικού Προγράμματος Επιμόρφωσης επιδιώκεται να κατανοήσουν οι εκπαιδευτικοί Αγγλικής τη διαδικασία ανάπτυξης -μέσω της ξένης γλώσσας- του κοινωνικού εγγραμματισμού, προκειμένου να είναι σε θέση να εφαρμόσουν διδακτικές πρακτικές κατάλληλες για τις τάξεις του ΠΕΑΠ.

Το Ηλεκτρονικό Πρόγραμμα Επιμόρφωσης προσφέρεται διαδικτυακά μέσω της εκπαιδευτικής πύλης του ΠΕΑΠ (<http://rcel.enl.uoa.gr/peap/training/ilektroniko-programma-epimorfosis>) με τη μορφή ενός ηλεκτρονικού μαθήματος αυτοεκπαίδευσης (self-training e-course) με τίτλο Teaching English to Early Language Learners. Το ηλεκτρονικό μάθημα παρουσιάζει σπονδυλωτή δομή, διαρθρώνεται δηλαδή σε θεματικές ενότητες (modules). Επί του παρόντος έχουν αναπτυχθεί έξι θεματικές ενότητες. Η πρώτη είναι εισαγωγική στη διδασκαλία της Αγγλικής σε πολύ μικρούς μαθητές. Η δεύτερη αφορά στη χρήση ιστοριών για την εκμάθηση της Αγγλικής στην πρώιμη παιδική ηλικία, ενώ η τρίτη αφορά στη χρήση δραστηριοτήτων παιγνιώδους χαρακτήρα. Η τέταρτη είναι αφιερωμένη στην αξιοποίηση δραστηριοτήτων ζωγραφικής και χαρτοκοπτικής και στη χρήση τραγουδιών, ρυθμικών ποιημάτων και ομοικατάληκτων στίχων. Η πέμπτη αφορά στη χρήση δραστηριοτήτων δραματοποίησης και η έκτη στην εισαγωγή των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Αγγλικής σε μαθητές της πρώιμης παιδικής ηλικίας.

Κάθε θεματική ενότητα, αν και αυτόνομη, σχετίζεται με τον κεντρικό επιμορφωτικό άξονα αλλά και με τις υπόλοιπες ενότητες, γεγονός που καθιστά το ηλεκτρονικό μάθημα συνεκτικό. Στη συνοχή του ηλεκτρονικού μαθήματος συμβάλλει και η κατά το δυνατό ενιαία δομή που ακολουθείται σε όλες τις θεματικές ενότητες και ο κοινός τρόπος παρουσίασης του περιεχομένου. Όσον αφορά τους όρους πρόσβασης στο Ηλεκτρονικό Πρόγραμμα Επιμόρφωσης, η πρώτη θεματική ενότητα διατίθεται ελεύθερα προς όλους τους επισκέπτες της εκπαιδευτικής πύλης του ΠΕΑΠ. Στις υπόλοιπες θεματικές ενότητες ελεύθερη πρόσβαση έχουν όλοι οι εγγεγραμμένοι στην πύλη εκπαιδευτικοί του ΠΕΑΠ και οι Σχολικοί Σύμβουλοι Αγγλικής.



Εθνικό και Καποδιστριακό
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ
ΣΕ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ**



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας
& Θρησκευμάτων

▶
ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ

Το πρόγραμμα
Γενικές διδακτικές οδηγίες
Εκπαιδευτικό υλικό
Επιμόρφωση
Η γωνιά του εκπαιδευτικού

Ηλεκτρονικό περιοδικό
Η γωνιά του γονιού
Γκαλερί
Αξιολόγηση
Εκδηλώσεις
Νέα-Ανακοινώσεις
Επιστολές

Αρχή » Επιμόρφωση » Ηλεκτρονικό Πρόγραμμα Επιμόρφωσης

Ηλεκτρονικό Πρόγραμμα Επιμόρφωσης

Το «Ηλεκτρονικό Πρόγραμμα Επιμόρφωσης» προσφέρει στους εκπαιδευτικούς Αγγλικής ένα e-course αυτοεκπαίδευσης με τίτλο **TEACHING ENGLISH TO EARLY LANGUAGE LEARNERS (TELL)**. Το e-course αυτό αποτελείται από 6 θεματικές ενότητες (modules) που εμφανίζονται στη σελίδα αυτή. Το πρώτο από τα 6 θεματικά modules, δηλ. το "Introduction to Teaching Young Learners" διατίθεται σε όλους. Στα υπόλοιπα modules, πρόσβαση θα έχουν μόνον οι εκπαιδευτικοί ΠΕΑΠ, οι οποίοι πρέπει να κάνουν εγγραφή για να τους δοθεί είσοδος και να τα επισκεφθούν με όποια σειρά θέλουν, στο χρόνο και το ρυθμό που εξυπηρετεί τον καθένα.

Πατώντας επάνω στην εικόνα του κάθε module, θα ανοίξει νέο παράθυρο/κάρτελα. Για περισσότερες οδηγίες πατήστε εδώ.



Module 1







Module 2*
Module 3*
Module 4*
Module 5*
Module 6*

Για να δείτε τους συντελεστές του Ηλεκτρονικού Προγράμματος Επιμόρφωσης πατήστε εδώ.

(*) Πρέπει να είστε συνδεδεμένοι (login) για να δείτε αυτό το module. Για να συνδεθείτε πατήστε εδώ.



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



ΕΣΠΑ
2007-2013
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Εικόνα 1: Το Ηλεκτρονικό Πρόγραμμα Επιμόρφωσης στην Εκπαιδευτική Πύλη του ΠΕΑΠ

Το επιμορφωτικό υλικό του Ηλεκτρονικού Προγράμματος Επιμόρφωσης έχει σχεδιαστεί με τέτοιο τρόπο ώστε να αναπληρώνει, κατά το δυνατό, την απουσία του επιμορφωτή και, συνεπώς, να επιτελεί τις ποικίλες διδακτικές λειτουργίες που εκείνος αναλαμβάνει στη δια ζώσης επιμόρφωση. Επιπλέον, έχει υπάρξει μέριμνα ώστε το υλικό να χαρακτηρίζεται από ευελιξία προκειμένου να παρέχει στους επιμορφούμενους τη δυνατότητα να μελετήσουν και να επιμορφωθούν στο δικό τους τόπο και χρόνο καθώς και με το ρυθμό της επιλογής τους (Ματραλής, 1998α).

Για την ακρίβεια, ακολουθήθηκαν συγκεκριμένες προδιαγραφές οι οποίες βασίζονται στις αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων (Κόκκος, 2005), της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (Desmond, 2001) καθώς και της ηλεκτρονικής μάθησης (Clarke & Mayer, 2011). Οι προδιαγραφές αυτές διασφαλίζουν ότι το επιμορφωτικό υλικό α) καθοδηγεί τον επιμορφούμενο εκπαιδευτικό στη μελέτη του, β) προάγει τη σημαντική μάθηση (meaningful learning), γ) αποσαφηνίζει δύσκολα σημεία και έννοιες, δ) ενισχύει την αλληλεπίδραση του επιμορφούμενου με το μαθησιακό περιεχόμενο, ε) αξιολογεί και ανατροφοδοτεί τον επιμορφούμενο για την πρόοδό του και στ) αφήνει στον επιμορφούμενο περιθώρια ελεύθερης επιλογής χωρίς χωροχρονικές δεσμεύσεις (Ματραλής, 1998β).

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΜΕΙΚΤΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

Προκειμένου να αποτιμηθεί η επίδραση του μεικτού επιμορφωτικού προγράμματος στους εκπαιδευτικούς που δίδαξαν στο ΠΕΑΠ κατά τα τρία πρώτα χρόνια της πιλοτικής του εφαρμογής, σχεδιάστηκε έρευνα που υλοποιήθηκε από τέλη Απριλίου έως τέλη Μαΐου 2013. Μέσω της έρευνας επιδίωξη ήταν να αξιολογηθούν τα ισχυρά στοιχεία και οι αδυναμίες της επιμόρφωσης, να εξαχθούν συμπεράσματα για τις μελλοντικές ανάγκες των εκπαιδευτικών για κατάρτιση και να υπάρξει ανατροφοδότηση πολύτιμη για την εσωτερική και την εξωτερική αξιολόγηση του ΠΕΑΠ.

Στην έρευνα συμμετείχαν 465 εκπαιδευτικοί ΠΕΑΠ στους οποίους δόθηκε διάστημα ενός μηνός για να συμπληρώσουν το ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο της έρευνας το οποίο περιλάμβανε ερωτήματα βαθμού συμφωνίας ή αξιολόγησης σε τετράβαθμη κλίμακα Likert. Στο τέλος του ερωτηματολογίου υπήρχαν και δύο ανοικτές ερωτήσεις. Στην πρώτη ζητήθηκε από τους εκπαιδευτικούς να σχολιάσουν αν οι επιμορφωτικές ανάγκες τους για την εφαρμογή του ΠΕΑΠ έχουν καλυφθεί από το πρόγραμμα επιμόρφωσης και στη δεύτερη είχαν τη δυνατότητα να δηλώσουν τομείς στη μεθοδολογία της διδασκαλίας της Αγγλικής σε μικρά παιδιά στους οποίους χρειάζονται περαιτέρω επιμόρφωση.

Όσον αφορά την αποτελεσματικότητα που αποδίδουν στις ποικίλες μορφές επιμόρφωσης που έχουν υλοποιηθεί για τις ανάγκες προετοιμασίας και ενίσχυσης των εκπαιδευτικών ΠΕΑΠ, μεγάλο ποσοστό των εκπαιδευτικών (90%) που συμμετείχαν στα δια ζώσης σεμινάρια τα έκριναν θετικά και ανάλογη στάση τηρεί το 76% και το 81% των συμμετεχόντων που έχουν εμπειρία των σεμιναρίων μέσω τηλεδιάσκεψης και του Ηλεκτρονικού Προγράμματος Επιμόρφωσης αντίστοιχα. Παρομοίως, η αυτομόρφωση και η συνεργασία με συναδέλφους θεωρούνται αποτελεσματικές μορφές επιμόρφωσης από την πλειοψηφία των εκπαιδευτικών που έχουν την ανάλογη εμπειρία (88% και 83% αντίστοιχα). Επίσης μεγάλο είναι το ποσοστό των εκπαιδευτικών (76%) οι οποίοι θεωρούν αποτελεσματικά τα σεμινάρια των Σχολικών Συμβούλων στα οποία συμμετείχαν (Σχήμα 1).

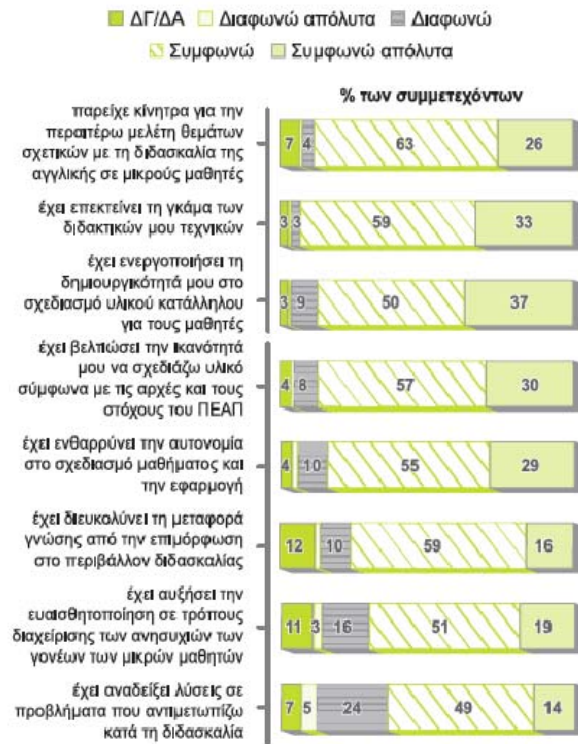


Σχήμα 2: Αντιλήψεις εκπαιδευτικών για την αποτελεσματικότητα των διαφόρων μορφών επιμόρφωσης

Επιπλέον, για τη συντριπτική πλειονότητα των εκπαιδευτικών του δείγματος (91%) η συμμετοχή στις ποικίλες επιμορφωτικές δραστηριότητες έχει συμβάλει θετικά στην

ευαισθητοποιήσή τους στα χαρακτηριστικά και την ποικιλομορφία των μικρών μαθητών καθώς και στη σπουδαιότητα της πρώιμης εκμάθησης ξένων γλωσσών (86%). Επίσης, μεγάλο ποσοστό (86%) νιώθει μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση για τη διδασκαλία σε τάξεις μικρών μαθητών. Για ένα μικρότερο, αλλά σημαντικό, ποσοστό (68%) η συμμετοχή σε επιμορφωτικές δραστηριότητες έχει επιδράσει στη γενικότερη στάση τους απέναντι στη διδασκαλία της Αγγλικής.

Σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς, εξίσου θετική ήταν η επίδραση των δραστηριοτήτων επιμόρφωσης στην ανάπτυξη των επαγγελματικών τους γνώσεων και δεξιοτήτων (Σχήμα 2). Η συμμετοχή σε δραστηριότητες επιμόρφωσης για την πλειονότητα των εκπαιδευτικών (92%) επέδρασε θετικά στη διεύρυνση των διδακτικών τους τεχνικών, έδωσε κίνητρα για περαιτέρω μελέτη στο πεδίο της διδασκαλίας της Αγγλικής σε μικρά παιδιά (89%) και ανέπτυξε τη δημιουργικότητά τους και τις τεχνικές για σχεδιασμό δραστηριοτήτων κατάλληλων για την ηλικία των μαθητών τους και σύμφωνα με τις αρχές του ΠΕΑΠ (87%). Για πολλούς εκπαιδευτικούς οι επιμορφωτικές δραστηριότητες ενίσχυσαν την αυτονομία τους στο σχεδιασμό μαθημάτων (84%), αλλά είναι εντυπωσιακό ότι μικρότερο ποσοστό εκπαιδευτικών δήλωσε ότι διευκολύνθηκε η μεταφορά γνώσης που αποκτήθηκε κατά την επιμόρφωση στην πράξη (75%). Ακόμη μικρότερο ποσοστό εκπαιδευτικών (63%) συμφωνεί ότι μέσω της επιμόρφωσης είχε τη δυνατότητα να βρει λύση σε προβλήματα που αντιμετωπίζει κατά τη διδασκαλία, ενώ για ένα μικρότερο ποσοστό (29%) εκπαιδευτικών που διαφωνούν με τη σχετική δήλωση η επιμόρφωση φαίνεται ότι δεν έδωσε απαντήσεις σε προβλήματα που σχετίζονται με την εκπαιδευτική πρακτική. Ένα ενθαρρυντικό εύρημα αφορά τις θετικές δηλώσεις των εκπαιδευτικών σχετικά με την ενίσχυση της ικανότητάς τους να διαχειρίζονται ανησυχίες που εκφράζουν οι γονείς για τη διδασκαλία της Αγγλικής στις πρώτες τάξεις (Α' και Β') του δημοτικού σχολείου. Το ποσοστό των εκπαιδευτικών (70%) που συμφωνεί με τη σχετική δήλωση δείχνει ότι η επιμόρφωση επηρέασε σημαντικά τη στάση των εκπαιδευτικών απέναντι σε έναν από τους βασικούς συμμετόχους του σχολείου και πιθανά συνέβαλε στην ενίσχυση της επάρκειάς τους, ώστε να είναι σε θέση να υπερασπιστούν και να προβάλουν το έργο τους στο δημόσιο σχολείο.



Σχήμα 2: Επίδραση των δραστηριοτήτων επιμόρφωσης στις επαγγελματικές ικανότητες των εκπαιδευτικών

Επιπλέον, τα δεδομένα που έχουν προκύψει από την πρώτη αξιολόγηση του Ηλεκτρονικού Προγράμματος Επιμόρφωσης από τους εκπαιδευτικούς του ΠΕΑΠ, αν και είναι περιορισμένα, είναι ενθαρρυντικά, καθώς όσοι εκπαιδευτικοί του ΠΕΑΠ έχουν συμπληρώσει το διαδικτυακό ερωτηματολόγιο αποτίμησης του ψηφιακού επιμορφωτικού υλικού κάθε θεματικής ενότητας έχουν αξιολογήσει θετικά όλους του θεθέντες άξονες (διδακτικός σχεδιασμός, μαθησιακό περιεχόμενο, πολυμέσα και διεπαφή της ψηφιακής εφαρμογής). Μάλιστα, πολλοί εξ αυτών σε σχόλιά τους αναγνωρίζουν την αξία του Ηλεκτρονικού Προγράμματος Επιμόρφωσης και συγχαίρουν την Ομάδα Έργου που προέβη στην ανάπτυξή του.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από τα αποτελέσματα σχετικά με την επίδραση του προγράμματος επιμόρφωσης καθώς και από τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών στις ανοιχτές ερωτήσεις του ερωτηματολογίου φαίνεται ότι το μεικτό μοντέλο κατάφερε να ικανοποιήσει σε μεγάλο βαθμό τις επιμορφωτικές τους ανάγκες. Όπως τόνισαν και οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί, οι ανάγκες αυτές συνεχώς εξελίσσονται και ως εκ τούτου η επαγγελματική βελτίωση και ανάπτυξη είναι μία δια βίου διαδικασία:

Πιστεύω ότι οι επιμορφωτικές μου ανάγκες έχουν ικανοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό μέσα από το πρόγραμμα επαγγελματικής ανάπτυξης του ΠΕΑΠ. Αλλά η επαγγελματική ανάπτυξη είναι μία συνεχιζόμενη διαδικασία. Εννοώ ότι έχουμε ακόμα να μάθουμε πολλά.

Οι επιμορφωτικές μου ανάγκες έχουν ικανοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό αλλά πιστεύω ότι σεμινάρια πρέπει να γίνονται πιο συχνά.

Νομίζω ότι οι επιμορφωτικές μου ανάγκες έχουν ικανοποιηθεί σε κάποιο βαθμό. Χρειάζομαι δραστηριότητες επαγγελματικής βελτίωσης σε συστηματική βάση.

Όταν διδάσκεις δεν σταματάς ποτέ να μελετάς και να μαθαίνεις. Είναι συνεχιζόμενη διαδικασία. Η εμπειρία μου με την εφαρμογή του ΠΕΑΠ με έχει βοηθήσει αλλά έχουμε δρόμο ακόμα.

Προκειμένου να ενισχυθούν κατά τη διάρκεια της εφαρμογής των καινοτομικών πρακτικών που εισάγει το ΠΕΑΠ, οι εκπαιδευτικοί δηλώνουν την ανάγκη να επιμορφωθούν περαιτέρω σε θεωρητικά πεδία, όπως το «πώς μαθαίνουν τα παιδιά», αλλά και σε τεχνικές διδασκαλίας, διαχείρισης της τάξης και παροχής κινήτρων στους μικρούς μαθητές και στους γονείς τους.

Το κυριότερο πρόβλημά μου στην τάξη των μικρών μαθητών είναι η διαχείριση και η ενεργοποίηση αποτελεσματικών τεχνικών για να αντιμετωπίσω τη συμπεριφορά τους. Θα ήταν εξαιρετικό εάν είχα περισσότερες πληροφορίες γι' αυτή την ηλικία και για τους τρόπους διαχείρισης παιδιών που φαίνονται να μην ενδιαφέρονται να συνεργαστούν.

ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω γίνεται προσπάθεια συνέχισης και διεύρυνσης του μεικτού μοντέλου επιμόρφωσης με έμφαση στις εξ αποστάσεως μορφές. Συγκεκριμένα επιχειρείται εμπλουτισμός του Ηλεκτρονικού Προγράμματος Επιμόρφωσης με νέες θεματικές ενότητες. Επιπλέον το ψηφιακό επιμορφωτικό υλικό του Ηλεκτρονικού Προγράμματος Επιμόρφωσης του ΠΕΑΠ προβλέπεται να χρησιμοποιηθεί και σε δια ζώσης επιμορφωτικά σεμινάρια, ενώ μπορεί κάλλιστα να ενσωματωθεί σε οποιαδήποτε πλατφόρμα e-learning και να ενταχθεί σε επιμορφωτικές δράσεις δημόσιων φορέων που έχουν δικαίωμα να χορηγούν πιστοποιητικό επιτυχούς παρακολούθησης. Σχεδιάζεται πάντως άμεσα να αποτελέσει υλικό αναφοράς και εφαλτήριο για αναστοχαστικές συζητήσεις και συνεργατικές δραστηριότητες στο πλαίσιο κοινοτήτων πρακτικής των εκπαιδευτικών του ΠΕΑΠ. Για την ακρίβεια στο πλαίσιο του μεικτού μοντέλου επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών του ΠΕΑΠ αναπτύσσουμε, στο Κέντρο Έρευνας για τη Διδασκαλία Ξένων Γλωσσών και την Αξιολόγηση Γλωσσομάθειας, ένα ηλεκτρονικό περιβάλλον που θα υποστηρίξει και θα διευκολύνει τη δημιουργία και τη λειτουργία κοινοτήτων πρακτικής. Μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας Κοινοτήτων Πρακτικής του ΠΕΑΠ ευελπιστούμε να συμβάλουμε στην κατάρτιση των εκπαιδευτικών προβάλλοντας ένα σύγχρονο μοντέλο επιμόρφωσης, το οποίο θα εστιάζει στον εκπαιδευτικό, ορίζοντας το ρόλο του ως «δημιουργού» της γνώσης μέσα από δράσεις συνεργατικής και εμπλουσιωμένης μάθησης (collaborative and situated learning).

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Clark, R. & Mayer, R. (2011). *E-Learning and the science of instruction. Proven guidelines for consumers and designers of multimedia learning* (3rd ed). Jossey-Bass/Pfeiffer

Conrad, K. (2000). *Instructional Design for Web-Based Training*, HRD Press, Massachusetts.

Dendrinos, B. (2010). *Early Language Learning in Europe*, Ηλεκτρονικά Διαθέσιμο: <http://rcel.enl.uoa.gr/docsforpeap/EARLY%20LANGUAGE%20LEARNING%20IN%20EUROPE.pdf>

Desmond, K. (2001), *Οι βασικές αρχές της ανοικτής και εξ αποστάσεως Εκπαίδευσης*, Μεταίχμιο

Δενδρινού Β. & Αναστασίου Φ. (2013). Γνωρίζοντας τους Εκπαιδευτικούς Αγγλικής στα Σχολεία ΠΕΑΠ. Στο Β. Δενδρινού, (Επιμ.) «Τρία Χρόνια ΠΕΑΠ: Από τον Σχεδιασμό στην Πράξη. Μελέτες για την Εφαρμογή του Προγράμματος Εκμάθησης Αγγλικής στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία», 25-35, RCeL.

Ενιαίο Πρόγραμμα Σπουδών για τις Ξένες Γλώσσες (ΕΠΣ-ΞΓ), ΥΠΔΒΜΘ, Ηλεκτρονικά Διαθέσιμο: <http://rcel.enl.uoa.gr/xenesglosses/sps.htm>

Καραβά, Ε. (2013). Το Πρόγραμμα Επιμόρφωσης για Εκπαιδευτικούς ΠΕΑΠ Προκλήσεις και Αποφάσεις. Στο Β. Δενδρινού, (Επιμ.) «Τρία Χρόνια ΠΕΑΠ: Από τον Σχεδιασμό στην Πράξη. Μελέτες για την Εφαρμογή του Προγράμματος Εκμάθησης Αγγλικής στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία», 128-138, RCeL.

Κόκκος, Α. (2005). *Εκπαίδευση Ενηλίκων. Ανιχνεύοντας το πεδίο*. Μεταίχμιο

Ματραλής, Χ. (1998α). Ύπαρξη – Σχεδιασμός ειδικού εκπαιδευτικού υλικού. Στο: Δ. Βεργίδης Δ., Α. Λιοναράκης, Α. Λυκουργιώτης, Β. Μακράκης & Χ. Ματραλής, *Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση: Θεσμοί και λειτουργίες* (Τόμ. Α'), 47-55, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Ματραλής, Χ. (1998β). Το έντυπο υλικό στην εκπαίδευση από απόσταση. Σκοπός και προσδοκώμενα αποτελέσματα. Ασκήσεις Αυτοαξιολόγησης Στο Α. Κόκκος, Α. Λιοναράκης, Χ. Ματραλής & Χ. Παναγιωτακόπουλος, *Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση: Το εκπαιδευτικό υλικό και οι νέες τεχνολογίες* (Τόμ. Γ'), 21 -103, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.